

Doamna Grubach nu mai adăugă nimic, așteptând să vadă cum va reacționa K. și dacă-i va permite să vorbească mai departe. Dar K. o lăsa mai întâi să se frământa, învărtind gânditor lingurița în cafea și tăcând. Apoi se uită la ea și spuse:

— Ați renunțat la vechile bănueli în privința domnișoarei Bürstner?

— Vai, domnule K., strigă doamna Grubach, care tocmai întrebarea aceasta o aștepta de la bun început, și-și întinse spre el mâinile împreunate a rugă – vai, domnule K., ați luat deunăzi în serios o vorbă spusă într-o doară! Departe de mine gândul de-a vă supăra pe dumneavoastră sau pe oricare altă persoană; doar mă cunoașteți de-atâta amar de vreme, domnule K., și puteți fi convins de asta. Nu știți cât am suferit în ultimele zile. Tocmai eu să-mi bârfesc chiriașii? Și dumneavoastră, domnule K., m-ați crezut în stare și mi-ați spus să vă anunț când trebuie să vă mutați! Dumneavoastră să vă mutați!

Lacrimile îi înăbușiră ultimul strigăt. Doamna Grubach își duse șorțul la ochi și oftă din adâncul inimii.

— Nu plângeți, doamnă Grubach, spuse K., și se uită pe fereastră, căci nu se gândea decât la domnișoara Bürstner și la faptul că-și luase o fată străină în cameră. Nu plângeți, repetă el întorcându-se spre proprietăreasă.

Și văzând că doamna Grubach continua să plângă adăugă:

— Nici eu n-am vorbit atunci atât de serios pe cât vă închipuiți; ne-am înțeles greșit unul pe altul, asta se poate întâmpla și între vechi prieteni.

Doamna Grubach își coborî puțin șorțul de la ochi, ca să vadă dacă chiriașul se împăcase cu adevărat.

— Da, așa e, spuse K.

Respect pentru oameni și cărți

Și cum după purtarea doamnei Grubach putea conchide că nepotul ei, căpitanul, nu divulgase nimic, îndrăzni să adauge:

— Credeți chiar că m-aș putea certa cu dumneavoastră pentru o străină?

— Tocmai asta e, domnule K., spuse doamna Grubach care, de cum se simțea îndemnată la vorbă făcea greșeala să spună ce n-ar fi trebuit spus. M-am tot întreat: de ce i-o fi purtând domnul K. atâta grijă domnișoarei Bürstner? De ce s-o fi certat, din cauza ei, cu mine, când știe bine că-mi pierd somnul la cel mai mic cuvânt pe care mi-l spune? Doar n-am spus despre domnișoara Bürstner decât lucruri văzute cu ochii mei.

K. nu-i răspunse nimic, căci la primul cuvânt rostit nu s-ar mai fi putut stăpâni și-ar fi dat-o pe ușă afară, ceea ce nu voia deloc să se întâmple. Se mulțumi deci să-și bea cafeaua și s-o facă pe doamna Grubach să simtă că prezența ei este de prisos.

Afară începură să se audă din nou pașii târșâiți ai domnișoarei Montag care traversa vestibulul.

— Auziți? întrebă K. arătând cu degetul spre ușă.

— Sigur, oftă doamna Grubach. Am vrut s-o ajut, ba chiar să-i împrumut servitoarea; dar e foarte încăpățânată, a ținut morțiș să-și care singură toate lucrurile. Mă mir ce-o fi găsit-o pe domnișoara Bürstner: eu, de multe ori, sunt sătulă până peste cap s-o mai țin în casă pe domnișoara Montag, și iată că domnișoara Bürstner și-o ia acum chiar la ea în cameră.

— Ce vă pasă? spuse K. strivind resturile de zahăr din ceașcă. Vă păgubește cu ceva?

Respect pentru oameni și cărți

— Nu, spuse doamna Grubach, mutarea în sine e binevenită, căci îmi eliberează o cameră pe care pot s-o dau nepotului meu, căpitanul. M-am tot temut să nu vă deranjeze zilele astea cât a locuit în salon, unde am fost nevoită să-l găzduiesc. Nepotul meu nu prea ține seama de nimeni.

— Ce idee! spuse K., ridicându-se; nu despre asta e vorba; pesemne că mă credeți grozav de nervos fiindcă nu pot suporta colindul domnișoarei Montag! Ia te uită! Acum iar se întoarce!

Doamna Grubach se simți tare neputincioasă.

— Să-i spun, domnule K., să-și amâne pentru mai târziu restul mutatului? Dacă vreți, pot să fac asta imediat.

— Trebuie să se mute la domnișoara Bürstner, nu-i așa?

— Da, spuse doamna Grubach, neînțelegând prea bine intenția lui K.

— Atunci trebuie să-și care și lucrurile!

Doamnă Grubach se mulțumi să clatine din cap. Neputința ei mută, care părea bravadă, îl enervă și mai mult pe K., de aceea începu să umble de colo-colo, de la ușă la fereastră și iar la ușă, împiedicând-o astfel să plece pe doamna Grubach care probabil ar fi ieșit dacă n-ar fi oprit-o naveta aceasta continuă.

K. tocmai ajunsese din nou la ușă când cineva ciocăni. Era servitoarea venită să-l anunțe că domnișoara Montag ar dori să schimbe câteva cuvinte cu domnul K. și îl roagă să vină în sufragerie, unde îl așteaptă. K. ascultă gânditor mesajul servitoarei, apoi se întoarce și aruncă o privire aproape ironică doamnei Grubach, care se sperie. Ironia lui părea într-adevăr să spună că prevăzuse de mult invitația domnișoarei Montag și că faptul în sine era firesc după

toate plictiselile pe care trebuise să le îndure în dimineața aceea de duminică din partea chiriașilor doamnei Grubach. K. o trimise deci pe servitoare cu răspunsul că va veni imediat și se îndreptă spre dulap ca să-și schimbe haina; proprietăresei, care se văieta încetișor că domnișoara Montag îl necăjește din nou, îi dădu un singur răspuns, rugând-o să strângă farfuriile în care adusese micul-dejun.

— Dar aproape că nu v-ați atins de nimic, îi spuse ea.

— Luați-le, totuși, strigă K.

I se părea că domnișoara Montag era amestecată până și în vesela aceasta și că prin prezența ei îi otrăvea mâncarea.

Pe când traversa vestibulul, K. aruncă o privire spre ușa închisă a camerei domnișoarei Bürstner; dar nu acolo fusese invitat, ci în sufragerie, unde intră brusc, fără să bată măcar la ușă.

Sufrageria, o încăpere lungă, îngustă și cu o singură fereastră, avea exact atâta spațiu cât să permită așezarea unui bufet, pus oblic, de-o parte și de alta a ușii, restul încăperii fiind ocupat de-o masă lungă care începea lângă ușă și ajungea până la fereastra devenită, din pricina aceasta, aproape inaccesibilă. Masa era gata pusă pentru mai multe persoane, căci duminica aproape toți locatarii mâncau la prânz aici.

Când K. intră, domnișoara Montag plecă de lângă fereastră și veni de-a lungul mesei să-l întâmpine; apoi, ținând capul drept, ca întotdeauna, spuse:

— Nu știu dacă mă cunoașteți.

K. o privi încruntat:

— Cum să nu vă cunosc? Doar locuiți de multă vreme la doamna Grubach.

Respect pentru oameni și cărți

— E adevărat, răspuse domnișoara Montag, dar pensiunea nu cred că vă interesează prea mult.

— Nu, spuse K.

— Nu vreți să luați loc? întrebă domnișoara Montag.

Își traseră tăcuți câte un scaun la capătul mesei și se așezară unul în fața celuilalt. Dar domnișoara Montag se ridică imediat și se duse să-și ia poșeta, uitată pe pervazul ferestrei; apoi se întoarse pe lângă masă, legănând ușor poșeta cu vârfurile degetelor, și spuse:

— Voiam doar să vă comunic câteva cuvinte din partea prietenei mele. Domnișoara Bürstner ar fi dorit să vină personal, dar fiindcă astăzi se simte puțin cam obosită vă roagă s-o scuzați și să mă ascultați pe mine în locul ei. De altfel, nici ea nu v-ar fi putut spune altceva decât vă voi spune eu. Ba cred chiar că eu am să vă pot spune mai mult decât ea, pentru că sunt oarecum obiectivă. Nu sunteți de aceeași părere?

— Ce s-ar mai putea spune? răspuse K. plictisit să tot vadă privirea domnișoarei Montag fixată pe buzele lui.

Așadar, domnișoara Montag părea că-și arogă dreptul de suveranitate până și asupra cuvintelor pe care urma să le rostească el.

— E clar că domnișoara Bürstner nu vrea să-mi acorde convorbirea personală pe care i-am cerut-o.

— Așa e, spuse domnișoara Montag, sau mai degrabă nu e chiar așa; dumneavoastră vă exprimați prea brutal. În genere, o convorbire nici nu se acordă, nici nu se refuză. Dar se poate întâmpla să fie considerată inutilă, ca în cazul de față. Acum, fiindcă ați spus ce-ați spus, pot să vă vorbesc deschis; i-ați cerut prietenei mele, verbal sau prin scris, o

discuție explicativă; dar ea cunoaște – așa presupun, cel puțin – tema acestei discuții, și e convinsă, din motive pe care eu le ignor, că o asemenea discuție n-ar folosi la nimic. De altfel, ea mi-a povestit ieri, foarte în treacăt, despre ce e vorba; mi-a mai spus că nici dumneavoastră peșemne că nu dați prea mare importanță unei convorbiri – ideea aceasta v-a venit întâmplător – și că veți recunoaște curând, dacă n-ați și recunoscut cumva, fără nici o explicație specială, inutilitatea întâlnirii cerute. Eu i-am răspuns că s-ar putea să aibă perfectă dreptate, dar că, pentru deplina limpezire a situației, ar fi preferabil să vă răspundă clar. M-am oferit să fac eu aceasta, în numele ei. După oarecare ezitări, prietena mea a acceptat. Sper că am procedat în sensul vederilor dumneavoastră, căci cea mai mică incertitudine e totdeauna penibilă, chiar în lucrurile cele mai mărunte și, când poți să le înlături cu ușurință, ca în cazul de față, atunci e mai bine să faci asta imediat.

— Vă mulțumesc, îi răspunse K.

Și, ridicându-se încet, o privi mai întâi pe domnișoara Montag, apoi privi masa, fereastra – casa de peste drum era scaldată în soare – și porni spre ușă. Domnișoara Montag îl urmă câțiva pași, ca și cum n-ar fi avut încredere deplină în el, dar când ajunseră în fața ușii, trebuia să se dea înapoi amândoi, căci ușa se deschise și căpitanul Lanz intră în sufragerie. Până acum, K. nu-l văzuse de aproape pe căpitan. Acesta, un bărbat cam de patruzeci de ani, înalt, cu o față cărnoasă și arsă de soare, făcu o plecăciune către amândoi, apoi se îndreptă spre domnișoara Montag și-i sărută respectuos mâna. Căpitanul Lanz avea multă dezinvoltură în mișcări; politețea lui față de domnișoara Montag